

Een zee van staal

Een groene zone, een staalfabriek en een metershoog Paasduin. En dan ineens staan daar metershoge beelden van staal. Zomaar aan de rand van Wijk aan Zee. Dit duingebied, Rolandsduin geheten, met Tata Steel (voorheen Hoogovens) op de achtergrond geeft de

sculpturen van staal een surrealistisch uiterlijk. Hoe komen die beelden daar? Waarom is daar een blijvende tentoonstelling van kunst?

In 1997 werd het plan geboren om Wijk aan Zee uit te roepen tot Cultureel Dorp van Europa als tegenhanger van de Duitse stad Weimar, die in dat jaar de Culturele Hoofdstad van Europa zou zijn, onder het motto 'de stad is op zijn retour, het dorp maakt furor'. De gedachte sloeg aan en in de loop van het volgende jaar sloten zich tien dorpen uit alle windstreken van Europa bij het initiatief aan.

De deelnemende dorpen zijn Aldeburgh in Groot-Brittannië (Suffolk), Bystré in Tsjechië (Oost-Behemmen), Kilingi Nime in Estland (zuidelijke regio), Meelionec in Frankrijk (Bretagne), Palkonya in Hongarije (Zuidelijke regio), Paxos in Griekenland (Ionische eilanden), Pergine Valdarno in Italië (Toscane), Porrúa in Spanje (Asturias), Schachdorf Ströbeck in Duitsland (Saksen), Tommerup in Denemarken (Funen), Kirchheim in Oostenrijk (sinds 2001), Wijk aan Zee in Nederland (Noord-Holland). In 1999 werd het plan gerealiseerd. Wijk aan Zee was cultureel dorp van Europa. In de loop van dat jaar bezochten groepen uit al de tien dorpen Wijk aan Zee en lieten zij het dorp kennis- maken met hun cultuur, hun drank en hun spijzen. De bezoeken duurden telkens een weekend. Daarnaast waren er ook nog een Filmfestival, een Kroegopera, een Fotoproject en een Beeldhouwerproject. Dit laatste project is verantwoordelijk voor het beeldenpark. Het heeft de naam 'Een Zee van Staal' gekregen.

Alle beeldhouwers zijn afkomstig uit de 11 initiatief nemende Europese landen. De opdracht was om dit gebied te transformeren tot een beeldenpark, met als thema 'Een Zee van Staal'. Natuurlijk moesten de beelden van staal zijn. Materiaal en werkruimte werden beschikbaar gesteld door Hoogovens. Het resultaat is een interessante tentoonstelling op een bijzondere plek. Oorspronkelijk zou het gaan om een tijdelijke tentoonstelling. De elf internationale kunstenaars werden uitgenodigd om ter plekke onder de rook van de hoogovens een kunstwerk te maken uit staal, geïnspireerd op de omgeving waar duin en zee, dorp en industrie samenkomen. In vier weken kwamen de beelden tot stand. Toen tijdelijk werd omgezet in permanent, zijn in 2003 twee Nederlandse kunstenaars gevraagd een werk toe te voegen. In totaal staan in het duingebied nu dertien beelden.

De collectie

1. Nico Betjes : Zonder titel

Nico Betjes gaf zijn beeld geen titel. Hij vond dat een titel gelijk al vertelt waar het beeld op lijkt. En dan kijk je niet goed meer volgens hem.

Als je naar de uiteinden kijkt zie je dat er vouwen inzitten; naar binnen en naar buiten. Ze zijn gemaakt met een sterke pers. In iedere plaat dezelfde vouw opnieuw gemaakt. Loop eens om het beeld heen. Dan zie je door de restvormen steeds andere doorkijkjes.

2. Luciano Dionisi: La Casa di Mare (Het Huis van de Zee)

Je ziet een liggend (horizontaal) gedeelte met ronde en hoekige vormen en een staand (verticaal) gedeelte. Als ontwerp maakte Dionisi een bouwplaat, compleet met stippellijnen om langs te knippen en te vouwen. Zo maakte hij het beeld in het

klein. Toen hoefde het alleen nog maar in de fabriek in het groot te worden nagemaakt met behulp van assistenten en machines.

3. Robert S. Erskine : White Rhythm (1999)

Is dit een rups die over het duin gaat wandelen? Of wasgoed aan een lijn? Niks daarvan. Dit beeld gaat over de grote stad. Over de drukte op de zebrapaden. Mensen in fladderende regenjassen die elkaar tegenkomen bij het oversteken. De sprietten geven de richting van het lopen aan.

4. Apostolos Fanakidis : Thalassa apo atsali (1999) Een melodie van een Zee van Staal

De vele plaatjes van zilvergrijs verzinkte vierkantjes zijn vooral op een zonnige dag de moeite waard. Als ze oplichten in het zonlicht doen zij denken aan zon op een wateroppervlak. De drie roestige opstaande platen verbeelden de kust. Bijzonder is dat dit beeld niet alleen de ogen streelt maar ook de oren want de plaatjes tikken bij wind tegen elkaar. Bij regen en hagel geven ze weer een ander geluid.

5. Colin Foster : Angel XXIX, Home and Tea (1999)

Dit beeld gaat over de tweede wereldoorlog: Het is een 'gedenkbeeld' en herinnert aan de bombardementen met de vliegende bommen V1 en V2 die vanaf de Nederlandse kust werden afgeschoten op Londen. Colin Forster woont in Hongarije maar is van oorsprong een Engelsman. Hij wil er mee zeggen: Uit de puinhopen rijzen nieuwe vormen op als engelen. Of als de vogel Feniks die uit de as herrijst.

6. Karl-Heinz Langowsky : Die leeren Augen der Sprachlosigkeit (1999)

De Duitse kunstenaar Langowsky heeft een protestbeeld gemaakt.

Hij kon niet begrijpen dat mensen plannen hadden gemaakt voor een vliegveld recht voor de kust van Wijk aan Zee en dat ze giftige bagger wilden storten op de plek waar je heerlijk kunt surfen. Het maakte hem sprakeloos. Daarom maakte hij een soort masker met lege ogen. De mond is opengesperd van ontzetting. Het beeld heet dan ook in het Nederlands: "De lege Ogen van de Sprakeloosheid".

Het ligt er bij als een neergestorte vlieger. Gelukkig zijn de plannen niet doorgestaan.

7. Herbert Nouwens : Beeldengroep Corus: Arie, Piet, Loes, Henk en Ludwig (2003)

Herbert Nouwens houdt van middeleeuwse torens zoals je die in Italië nog kunt vinden maar ook van grote hoge stenen (megalieten) van prehistorische gedenktekens als

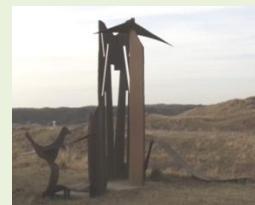
Stonehenge in Engeland. Voor deze beelden gebruikte hij dikke gedeukte platen. Rechte platen zijn saai. De hoogste toren is iets meer dan zeven meter hoog en de laagste drie meter. De

afzonderlijke torens zijn genoemd naar de mensen die hem hebben

geholpen met het maken van zijn beeld.

8. José Rault : Au dela des Vagues (1999) Boven de golven

Zelf zegt hij over het werk: Mensen staan boven aan de rotskust en kijken uit over een woeste zee die zijn golven laat breken op de rotsen terwijl boven hun hoofd de vogels vliegen. José is een autodidact en dit is één van zijn grootste werken. Hij hanteert een diversiteit van stijlen.

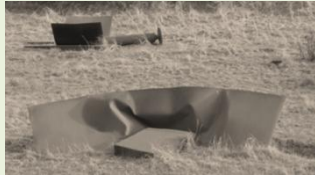

9. Mercedes Cano Redondo en Antonio Sobrino Sampredo : Esperanza (1999)

Antonio en Mercedes komen uit Spanje. Mercedes zat nog op de kunstacademie toen ze dit beeld samen maakten. Esperanza betekent: Hoop of Verwachting. Als een vrouw zwanger is, is zij in verwachting. Dat is dus ook wat je ziet: een zwangere vrouw.

Het beeld kan draaien op de wind. Het drukt ook de hoop uit op een betere toekomst voor alle kleine dorpen in Europa. Door "met de wind", veranderende tijden, mee te draaien zouden dorpen telkens kunnen overleven.

10. Paul Schabel : Insh'Allah (Zo God het wil) (1999)

Dit beeld is eigenlijk geen beeld maar de uitkomst van een onderzoek. Dat klinkt gek, maar de kunstenaar vond het belangrijker hoe deze vorm tot stand is gekomen. Meer dan dat het een mooi beeld zou worden. Hij wilde de grenzen van de krachten van het staal verkennen. Dit proces noemde hij een 'performance', een soort theater. Hiervoor gebruikte hij een

hoge magneetkraan. Het proces is op film opgenomen door het televisieprogramma Klokhuis.

11. Jaak Soans : Playing Waves (Spelende Golven) (1999)

De kunstenaar Jaak Soans heeft eerst een klein model, een maquette, gemaakt en net zo lang gekeken en gepast tot hij het goed vond. Zijn beeld staat bovenop een laag duintje zodat je er helemaal omheen kunt lopen. Je ervaart een beeld het beste door het van alle kanten te bekijken. Dan zie je dat het beeld telkens verandert van vorm. Soms is het dicht en lijkt het heel groot en zwaar en dan weer heel open, licht en puntig.

12. Aleš Veselý : The Messenger (de boodschapper) (1999)

Ales Vesely heeft een beeld gemaakt als een poort. Loop er maar eens doorheen en ervaar wat het is om een 'kei' van 10 ton boven je hoofd te hebben. Deze 'keien' zijn z.g. 'beren'. Dat zijn slakken uit de hoogovens; resten aangekoekt materiaal, van kalk (net zoals in je waterketteltje thuis) en ijzer. Het beeld bestaat uit twee delen; een liggend en een staand deel, die er samen toch uitzien als één beeld. Klassieke thema's in de beeldhouwkunst zijn dragen, klemmen, omsluiten, vorm en restvorm.

13. Rudi van de Wint : De Poort (2009)

Deze poort, waardoor je binnenkomt, is van de in 2006 overleden kunstenaar Rudi van de Wint. Het beeld is in mei 2009 geplaatst en toen ook onthuld door, toen nog, Koningin Beatrix. Het beeld is vervaardigd in de, door van der Wints beide zonen, voortgezette werkplaats in Den Helder. In Den Helder is ook het Beeldenpark de Nollen met kunstwerken van Rudi van de Wint.

14. Niko de Wit : Zonder titel (2003)

Het idee voor dit beeld kreeg de kunstenaar op het terrein van CORUS. Daar zag hij gietgoten, trechters en trappen. Deze vormen heeft hij gebruikt in zijn beeld. Eerst heeft hij een maquette in staal gemaakt.

Een wandeling is zeker de moeite waard en dat kan elke eerst zondag van de maand onder leiding van een gids (gratis). Kijk ook eens op www.eenzeevanstaal.nl. Speciale rondleidingen voor bedrijven, familieuitjes, schoolklassen e.d. kunnen op afspraak maar dan wel tegen betaling.